Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

NATIONELL PLATTFORM för arbete med naturolyckor

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2013

Nationell plattform för arbete med naturolyckor

Verksamhetsberättelse 2013

Nationell plattform för arbete med naturolyckor

Verksamhetsberättelse 2013
Nationell plattform för arbete med naturolyckor

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Kontaktpersoner:
Mette Lindahl Olsson, mette.lindahl-olsson@msb.se, 010-240 51 27
Åke Svensson, ake.svensson@msb.se, 010-240 52 87
Janet Edwards, janet.edwards@msb.se, 010-240 51 08

Produktion: Advant Produktionsbyrå AB
Tryck: Danagård LiTHO

Publ.nr: MSB656 - mars 2014
ISBN: 978-91-7383-419-3

INNEHÅLL

INLEDNING

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, är (genom Mette Lindahl Olsson, enhetschef på enheten för skydd av samhällsviktigt verksamhet) kontaktpunkt för det nationella åtagandet enligt Hyogo-deklarationen och Hyogo Framework for action 2005-2015, HFA. För Sveriges policyarbete enligt HFA är Utrikesdepartementet kontaktpunkt.

MSB ska även samordna det nationella arbetet genom nationell plattform för arbete med naturolyckor.

Denna verksamhetsberättelse omfattar plattformens sjätte verksamhetsår, kalenderåret 2013.

Under året har följande myndigheter och organisationer ingått i den nationella plattformen:

Boverket, Energimyndigheten, Jordbruksverket, Havs- och Vattenmyndigheten, Lantmäteriet, Livsmedelsverket, Länsstyrelsen, Naturvårdsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Riksantikvarieämbetet, Sida, Skogsstyrelsen, SMHI, Socialstyrelsen, Statens geotekniska institut (SGI), Svenska Kraftnät, Sveriges Geologiska Undersökning (SGU), Sveriges kommuner och landsting (SKL), Trafikverket.

Hösten 2013 har Sjöfartsverket på prov deltagit i myndighetsnätverkets möten och föreslagits medlemskap i plattformen.

Syfte och mål

Det övergripande syftet för Hyogo Framework for Action och uppbyggnaden av nationella plattformar för arbete med naturolyckor är att förluster i liv, sociala, ekonomiska och miljömässiga tillgångar orsakade av naturkatastrofer påtagligt ska ha minskat till år 2015.

Syftet med Sveriges plattform är att förbättra samordningen av arbetet med att förebygga och mildra effekterna av naturolyckor i Sverige.

Den förbättrade samordningen genom plattformen och de åtgärder som medlemmarna vidtar ska göra Sverige mindre sårbart för naturhändelser och öka samhällets förmåga att hantera naturolyckor. Plattformen är en arena för samverkan och stödjer genom sina aktiviteter medlemmarna och deras målgrupper på central, regional och lokal nivå med underlag i arbetet med att förebygga naturolyckor och anpassa Sverige till ett förändrat klimat.

Målet är att plattformens medlemmar och i förlängningen deras målgrupper på central, regional och lokal nivå genom plattformens arbete ska uppleva:

- ökad kännedom om andra aktörers verksamhet inom området
- bättre samordnad utveckling och spridning av kunskap, metoder och data inom området
- en effektivare användning av resurser inom området
- ökade möjligheter till samverkan nationellt och internationellt
- konkret nytta av ett starkt nationellt nätverk.

Bedömning av måluppfyllelse

Bedömningen är att den verksamhet som redovisas i denna verksamhetsberättelse sammantaget lett till att syfte och mål med plattformen uppfyllts.

NATIONELL PLATTFORM I SVERIGE

Regeringen har i regleringsbrevet för 2013 gett följande uppdrag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB:

”Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska vara nationell kontaktpunkt för Sveriges åtagande i Hyogodeklarationen och Hyogo Framework for Action 2005-2015. Myndigheten ska även samordna det nationella arbetet genom nationell plattform för arbete med naturolyckor. ”

MSB representerar Sverige i de europeiska och nordiska nätverken för plattformar och kontaktpunkter. För Sveriges policyarbete enligt HFA är Utrikesdepartementet kontaktpunkt.

Den nationella plattformen består av 20 myndigheter och organisationer, i fortsättningen benämnda medlemmar. Deltagande i plattformen sker frivilligt och finansieras i huvudsak av den egna organisationen. Den svenska plattformen är myndighetsbaserad och samverkan med andra aktörer i samhället sker i första hand genom referens- och arbetsgrupper. Arbetsgrupper kan tillsättas för arbete med avgränsade uppgifter eller aktiviteter. Referensgrupper kan etableras vid behov. MSB finansierar plattformens sekretariat och de kostnader som följer av kontaktpunktskapet för HFA. Arbetet styrs av en tre-årig handlingsplan som uppdateras årligen.

Den nationella plattformens organisation består av:

- **Styrgruppen** som svarar för inriktning och övergripande styrning av arbetet. Deltagare är generaldirektörerna (eller motsvarande) från de medlemmar som ingår i plattformen. Styrgruppen sammanträder minst en gång om året.
- **Myndighetsnätverket** som genomför det löpande arbetet inom plattformen. Nätverket utgörs av en utsedd representant per medlem till vilka det också utsetts suppleanter. Nätverket träffas minst fyra gånger per år.
- **Kontaktpunkt (HFA Focal Point) och sekretariat vid MSB** som ansvarar för internationella kontakter, koordinering, kommunikation, rapportering och administration av plattformens arbete. Sekretariatet är stöd för både kontaktpunktskapet och plattformen.

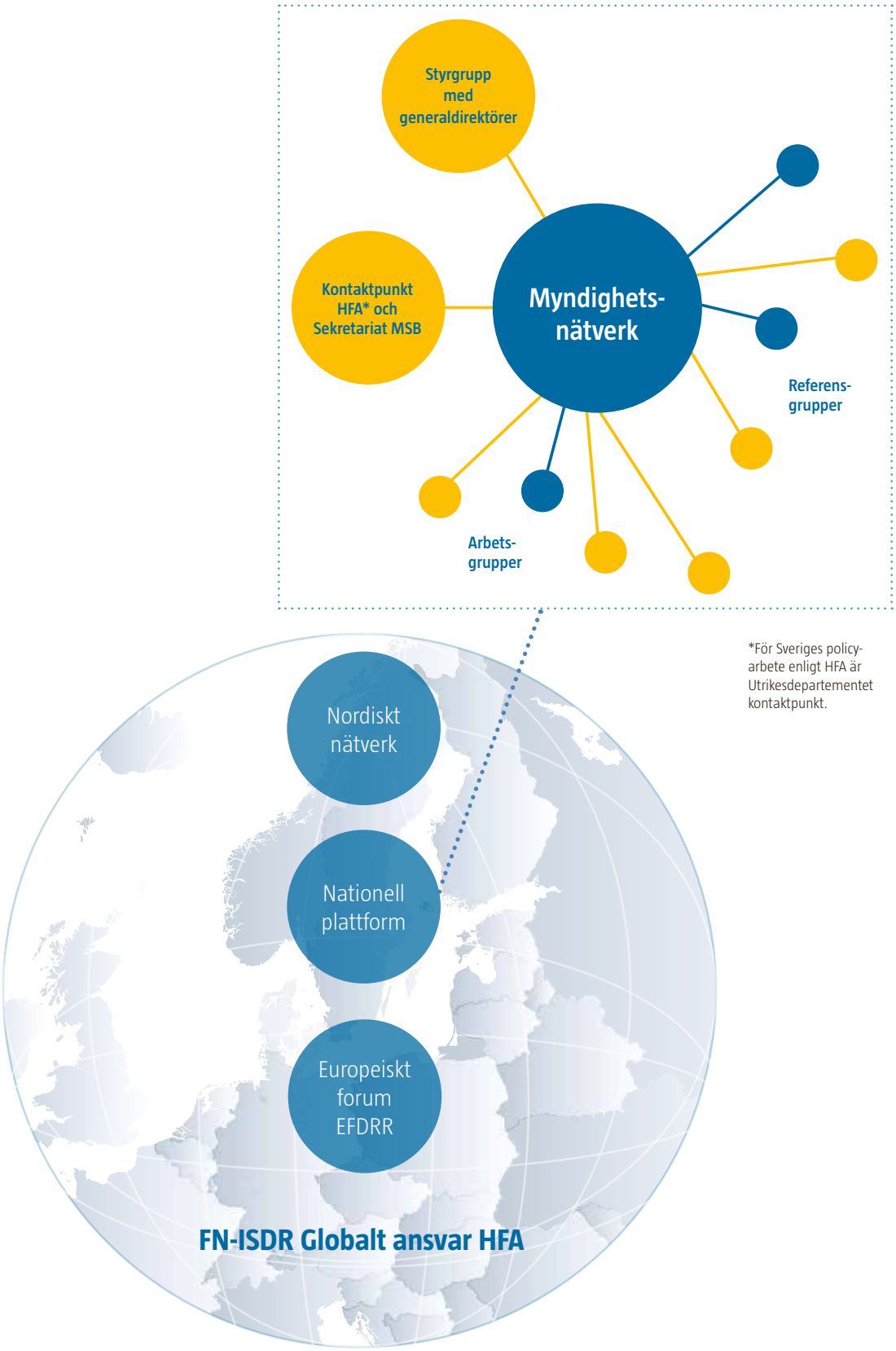

Figur. *MSB representerar Sverige i de europeiska och nordiska nätverken för plattformar och kontaktpunkter.*

Syfte

Det övergripande syftet för Hyogo Framework for Action och uppbyggnaden av nationella plattformar för arbete med naturolyckor är att förluster i liv, sociala, ekonomiska och miljömässiga tillgångar orsakade av naturkatastrofer påtagligt ska ha minskat till år 2015.

- Syftet med Sveriges plattform är att förbättra samordningen av arbetet med att förebygga och mildra effekterna av naturolyckor i Sverige.

Den förbättrade samordningen genom plattformen och de åtgärder som medlemmarna vidtar ska göra Sverige mindre sårbart för naturhändelser och öka samhällets förmåga att hantera naturolyckor.

Plattformen är en arena för samverkan och stödjer genom sina aktiviteter medlemmarna och deras målgrupper på central, regional och lokal nivå med underlag i arbetet med att förebygga naturolyckor och anpassa Sverige till ett förändrat klimat.

Mål

Målet är att plattformens medlemmar och i förlängningen deras målgrupper på central, regional och lokal nivå genom plattformens arbete ska uppleva:

- ökad kännedom om andra aktörers verksamhet inom området
- bättre samordnad utveckling och spridning av kunskap, metoder och data inom området
- en effektivare användning av resurser inom området
- ökade möjligheter till samverkan nationellt och internationellt
- konkret nytta av ett starkt nationellt nätverk.

Plattformens aktiviteter

Sverige lever upp till Hyogo-deklarationen och HFA genom det samlade arbetet på alla nivåer och av alla organisationer i Sverige - myndigheter, kommuner och länsstyrelser, näringsliv, frivilligorganisationer och enskilda.

Inom ramen för den nationella plattformen utvecklas samordning och samverkan mellan medlemmarna i plattformen. De aktiviteter som medlemmarna kommer överrens om och som genomförs inom ramen för plattformen adderar ytterligare värden till det samlade arbetet. Diskussioner kring aktiviteter och genomförande av dem stärker och utvecklas samordning och samverkan mellan plattformens medlemmar.

I den nationella rapporteringen som görs vartannat år till FN-ISDR redovisas en samlad bild av Sveriges arbete enligt HFA. I verksamhetsberättelsen för plattformen redovisas enbart de aktiviteter som genomförts för att utveckla samordning och samverkan i plattformen samt den verksamhet som följer av MSB:s nationella kontaktskap för HFA.

Fokusområden

Plattformens aktiviteter under 2013-2015 fokuseras mot följande naturhändelser:

- översvämningar, inklusive höga flöden och havsnivåhöjning
- skred och ras (i jord och berg) samt erosion vid kust och vattendrag
- ökande risker, till exempel biologiska hot, värmebölja, askmoln.

Allt arbete i plattformen ska beakta klimatförändringarna.

Finansiering av aktiviteter

Aktiviteter som normalt ligger inom en medlems ansvarsområde genomförs och finaniseras av medlemmen. Sådana aktiviteter redovisas i respektive medlems verksamhetsplan och årsredovisning.

Verksamhet kan också genomföras som aktiviteter i direkt samverkan mellan medlemmarna i nätverket. Aktiviteterna kan till exempel vara utredningar, projekt eller seminarier och konferenser och rikta sig till olika målgrupper. Sådana aktiviteter finansieras gemensamt av de medlemmar som deltar i aktiviteten.

Det kan också handla om exempelvis aktiviteter för gemensamt lärande i nätverket och för att stärka nätverket som nätverk. MSB finansierar plattformens sekretariat och vissa gemensamma kostnader. Den samlade bilden av verksamheten redovisas i verksamhetsberättelsen för plattformen.

Medlemmar

Under 2013 har myndighetsnätverket i den nationella plattformen bestått av:

MYNDIGHET	REPRESENTANT	ERSÄTTARE
Boverket	Anders Rimne	Mirja Ranesköld
Energimyndigheten	Urban Bergström	Tony Abajii
Havs- och vattenmyndigheten	Tomas Johansson	Jessica Hjerpe Olausson
Jordbruksverket	Catrin Molander	Anja Bertilsson
Lantmäteriet	Stigbjörn Olovsson	Martin Ehrlén
Livsmedelsverket	Christina Nordensten	Per Erik Nyström
Länsstyrelserna	Gustav Wallhagen	Staffan Edler
MSB	Mette Lindahl Olsson	Håkan Axelsson
Naturvårdsverket	Tor Borinder	Lars Westermark
Riksantikvarieämbetet	Erika Hedhammar	Camilla Altahr-Cederberg
Sida	Patrick Kratt	Vakant
Skogsstyrelsen	Dan Rydberg	Johan Eriksson
SMHI	Lena Lindström	Åsa Sjöström
Socialstyrelsen	Vakant	Vakant
Statens geotekniska institut	Bengt Rydell/ Carina Hultén	Karin Lundström
Svenska kraftnät	Gunilla Nyberg	Maria Bartsch, Anna Engström Meyer
Sveriges kommuner och landsting	Ann-Sofie Eriksson	Emilie Gullberg
Sveriges geologiska undersökning	Anna Hedenström	Mats Engdahl
Trafikverket	Håkan Nordlander	Bo Kristofersson

Sjöfartsverket har på prov genom Patrik Wiberg medverkat i myndighetsnätverket under andra halvåret 2013. Verket är från och med 2014 medlemmar i nationell plattform.

VERKSAMHET

Genomförda aktiviteter

Möten inom den nationella plattformen

Myndighetsnätverket har genomfört fyra endagsmöten och ett möte över två dagar inkluderat ett fältbesök i Örebro och Lindesbergs kommuner med respektive kommuner som värdar samt ett besök vid ett tidigare dammbrott i Nyhammar med Västerbergslagens Kraft som värd. I fokus under fältbesöken var översvämningsproblematik och dammbrott till följd av skyfall. Mindre arbetsgrupper har formerats för de aktiviteter som redovisas i denna verksamhetsberättelse. Hösten 2013 har Sjöfartsverket på prov deltagit i myndighetsnätverkets möten.

Styrgruppen sammanträdde den 12 november hos MSB i Stockholm. Inbjudna gäster var Margaretha Wahlström, FN:s generalsekreterares särskilda represent och Paola Albrito, chef för FN-ISDR:s Europakontor i Bryssel från UNISDR.

Ett utkast till uppdaterad handlingsplan för plattformen perioden 2014-2015 presenterades av MSB. Styrgruppen godkände planen och gav myndighetsnätverket mandatet att efter det att kompletteringar i aktivitetsavsnittet genomförts godkänna den slutliga versionen vid sitt första möte 2014.

MSB presenterade ett första utkast till verksamhetsberättelse. Styrgruppen godkände inriktningen och gav myndighetsnätverket mandatet att efter det att kompletteringar godkänna den slutliga verksamhetsberättelsen vid sitt första möte 2014.

Magnus Wallhagen från Sjöfartverket presenterade verkets organisation och verksamhet och Magnus informerade också om den aktivitet kring mätningar av grunda bottnar som föreslås genomföras i plattformen under 2014 och 2015.

Efter förslag från myndighetsnätverket tillstyrkte styrgruppen att Sjöfartsverket bjuds i som medlem i plattformen från 2014.

Kampanjen Making Cities Resilient

Syftet med kampanjen som sedan 2010 drivs av FN-ISDR är att stödja städer världen runt i arbete med att förebygga och reducera effekterna av naturkatastrofer. Kampanjen fokusområden 2012-2015 är följande:

- Ökad kunskap och ökat ansvarstagande: Ansluta fler kommuner i kampanjen och främja nationellt stöd för deltagande kommuner.
- Investera förståndigt och bygg säkrare: Betoning på partnerskap.
- Utbyte: Genomförande av stad-till-stad lärande och kapacitetsuppbyggnad, ge ut handböcker och riktlinjer.

- Rapportering: Kommunerna använder självutvärderingsverktyg LGSAT för att beskriva sina framgånger med HFA.

Under 2013 anslöt sig ytterligare tre svenska städer till kampanjen, Malmö och Arvika till Making Cities Resilient-kampanjen som förebildstäder och Jokkmokks kommun som deltagande kommun. Detta innebär att sju svenska städer (inklusive Göteborg, Jönköping, Karlstad, och Kristianstad) officiellt är med i kampanjen.

Svenska kommuner och andra intressenter har möjlighet att hålla sig a jour om det som är aktuellt inom Making Cities Resilient-kampanjen. På MSB webbplats - *https://www.msb.se/makingcitiesresilient* - finns information om hur kommuner kan ansluta sig till kampanjen, faktablad om och länk till LGSAT, kunskapsbank, konferenser, utbyten och länkar till kommunens information om arbete med naturolyckor.

De städer som är med i kampanjen träffades i Kristianstad den 20-21 mars 2013 för att lära sig av varandras erfarenheter. Deltagare från Arvika, Göteborg, Jönköping, Karlstad, Kristianstad, Köpenhamn, Malmö, och Vellinge diskuterade sina utmaningar vad gäller att skapa resiliens. Gruppen fick en stadsvandring där översvämningsrisker, vidtagna åtgärder samt framtida behov stod i fokus.

Försvarsdepartmentet, Enheten för samordning för samhällets krisberedskap deltog som gästföreläsare. MSB deltog för att informera om nyheter i kampanjen och för att fånga upp kommunernas önskemål.

Den andra Making Cities Resilient-träffen ägde rum den 14-15 oktober i Köpenhamn där deltagare från Arvika, Karlstad, Malmö, Göteborg, Kristianstad och Vellinge studerade klimatanpassningsåtgärder i.

Studier av effekter av havsnivåhöjningar med nationell höjdmodell

Under 2012-2013 genomfördes följande fyra delstudier av effekter av havsnivåhöjningar med användning av Lantmäteriets nya mer noggranna nationella höjdmodell:

Delstudie 1: Användning vid studier av inverkan på samhällsviktig verksamhet.

Delstudie 2: Användning vid planering, skydd och prioritering av kulturvärden.

Delstudie 3: Användning vid studier av stranderosion vid kuster.

Delstudie 4: Användning vid bedömning erosion och stabilitet nära vattendrag.

Arbetet, som finansierades av MSB:s anslag 2:4 Krisberedskap, bedrevs i samverkan mellan Lantmäteriet, MSB, SMHI, SGI, SKL, SGU och Trafikverket. Resultatet av delstudierna har getts ut som PDF-rapporter medan en samlad huvudrapport finns utgiven i plattformens rapportserie.

Införande av riskinventering med nationell höjdmodell

Projektet har koncentrerat arbetet till införande av resultaten från för- och huvudstudie Riskinventering vid väg med hjälp av nationell höjdmodell och andra databaser. Därutöver har GIS-underlag tagits fram och testats, i ytterligare två områden, för att klargöra användbarhet vid riksinventering. Fortsatt utveckling i form av kartografisk anpassning med mera har inte genomförts i den omfattning som planerats.

Införande har skett genom tryckning och spridning av rapporterna *Riskinventering vid väg med hjälp av nationell höjdmodell(MSB624)* och *Riskinventering och fysisk planering med stöd av noggranna höjddata (MSB625)*, riktade information till länsstyrelsernas personal som arbetar med klimatanpassning och beredskap, deltagande i CNDS Forum för naturkatastrofer samt riktad information till viss utvald personal inom Trafikverket.

Framtagning av nya analyser/skikt och tester av användbarhet har genomförts i Sundsvalls och Norrköpings driftområden.

Etablering av Geoteknisk sektorsportal

Den geotekniska sektorsportalen har under året etablerats med databaser hos SGI, Trafikverket och Stockholms stad. Verksamheten har omfattat införande av portalen genom förankring och information till användare och leverantörer av uppgifter till portalen. Ett flertal presentationer har hållits i samband med andra organisationers möten och under november hölls en informationsdag för bland andra myndigheter, kommuner och konsulter med geoteknisk verksamhet. Samverkan har etablerats med geotekniska branschföreträdare för att klargöra ansvar och rättigheter vid leverans och användning av uppgifter från portalen. Systemet är nu etablerat och det fortsatta arbetet inriktas på att engagera ytterligare leverantörer av data och att successivt tillföra flera undersökningar till portalen.

Från vänster: Bengt Rydell, SGI, Mats Öberg, SGI och Stigbjörn Olovsson, Lantmäteriet har varit drivande bakom etableringen av Geotekniks sektorsportal. Portalen presenterades vid en informationsdag i november hos Sveriges kommuner och landsting. Foto: Åke Svensson

Styrgruppen samlad vid styrgruppsmötet på MSB i november 2013. Bakre raden från vänster: Janet Edwards, MSB, Anna Åberg, SGU, Rolf Westerlund, Boverket, Staffan Norin, Skogsstyrelsen, Erik Amrén, Riksantikvarieämbetet, Björn Risinger, Havsmyndigheten, Bo Krantz, Svenska Kraftnät, Martin Eriksson, Naturvårdsverket, Anna Öberg, Utrikesdepartementet, Johan Godin, Försvarsdepartementet, Magnus Wallhager, Sjöfartsverket, Ann-Sofie Eriksson, SKL. Främre raden från vänster: Stig Orustfjord, Livsmedelsverket, Mette Lindahl Olsson, MSB, Per Wenner, Trafikverket, Paola Albrito, UNISDR, Åsa-Britt Karlsson, SGI, Margareta Wahlström, UNISDR, Fredrik Körner, Lantmäteriet, Helena Lindberg, MSB, Åke Svensson. MSB. Foto: Johan Eklund

Förstudie av mätning av grunda bottnar

För omkring fem år sedan förstod SGU att Lidar-teknik (laserljus) för mätning av botten i grunda områden i vattendrag skulle kunna vara användbar i marin- och jordartsgeologiska projekt i myndigheten. För myndighetsnätverkets medlemmar presenterades metodiken första gången vid ett möte hösten 2012. Vid mötet fick förslaget ett stort stöd.

Myndighetsnätverket konstaterade att behoven av högupplösta data över den grunda kustzonen har betydelse inte bara för att detektera och beräkna erosionsskador utan är även en förutsättning för att kunna skapa tillförlitliga översvämnings- och spridningsmodeller samt analysera klimatets påverkan på havsnivån. Samtidigt uppmärksammades myndighetsnätverket på att Sjöfartsverket har kompetens inom detta område och att myndigheten tillsammans med Försvarsmakten haft egna LIDAR- system mellan 1995 och 2002. Sjöfartsverket bjöds därför in till ett möte i myndighetsnätverket under hösten 2013 för att diskutera det upplägget inför en ansökan.

Efter att Sjöfartsverket presenterat sina erfarenheter beträffande LIDAR-teknik och utmaningarna vid mätning i grunda vatten enades myndighetsnätverket om att inriktningen för ansökan skulle breddas till att inkludera flera mätmetoder. Syftet med projektet fastställdes även till att genomföra en metodstudie för att hitta kostnadseffektiva verktyg för att mäta i grunda vatten i såväl kustzonen som i insjöar

och vattendrag ner till cirka 10 meters djup. Sjöfartsverket tillfrågades om att ingå i arbetet tillsammans med Lantmäteriet, SGU och SGI. Samverkan resulterade i en ansökan om krisberedskapsmedel från MSB - *Metodstudie för insamlingstekniker för grunda vatten i Sveriges kustzon, insjöar och vattendrag* - där flera av myndighetsnätverkets medlemmar anmält intresse för deltagande.

Vid styrgruppsmötet för plattformen i november 2013 presenterades ansökan av Sjöfartsverket. Styrgruppen var helt enig i sin diskussion om att detta är en nyckelaktivitet i det fortsatta arbetet med att skapa ett nationellt underlag med högkvalitativa geografiska data för bland annat arbete med att förebygga naturolyckor. Med högkvalitativa djupdata från de grunda områdena vid Sveriges kuster, de stora insjöarna och kanske också de stora älvarna och åarna kan nationella höjddata från Lantmäteriet bindas samman med sådana data till ett sömlöst nationellt geodataskikt.

Ansökan beviljades i december 2013 och projektet kommer att genomföras under 2014-2015.

Förstudie av naturanpassade erosionsskydd

En förstudie har påbörjats vid SGI i samverkan med Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket och Trafikverket. En litteraturstudie har genomförts för att sammanställa kunskapsläget i Sverige och internationellt. Ett studiebesök har genomförts vid Bundesanstalt für Wasserbau (BAW) i Tyskland, som har utvecklat olika typer av vegetationsskydd som prövats längs stränderna vid Rhen. BAW har också utfört omfattande undersökningar i laboratorium och egna testanläggningar. Resultaten kommer att sammanställas i en rapport under 2014 med förslag till fortsatt arbete, bland annat fullskaleförsök för svenska vattendrag.

Utveckling av krisplaner för lokala kontrollmyndigheter

Livsmedelsverket har i samverkan med MSB, Socialstyrelsen, Länsstyrelsen Dalarna, Västra Götalandsregionen, Stockholm Stad, samt Sigtuna, Norrköping och Kramfors kommuner tagit fram grundläggande dokument till stöd för lokala kontrollmyndigheters arbete med att ta fram ändamålsenliga krisplaner. Underlaget kan användas som det är i hantering av kriser, eller modifieras för att passa den egna kommunens krisplaner. Samtliga dokument, checklistor och mallar finns tillgängliga på Livsmedelsverkets webbplats. Syftet är att stärka lokal tillsynsmyndighets förmåga att hantera olika typer av kriser som kan drabba dricksvatten och livsmedel. Materialet vänder sig i första hand till verksamhetansvariga chefer, personer som ansvarar för genomförande av och förberedande åtgärder, personer och funktioner som kommer att leda och samordna arbetet vid störningar och kriser. Dokumenten kan i flera delar även ge inspiration till dricksvatten- och livsmedelsproducenters eget arbete med krisplaner. Projektet är genomfört med stöd av medel från MSB.

Uppföljning av klimatanpassningsuppdrag

Underlaget för den tidigare publicerade rapporten *Klimatanpassning i Sverige - en översikt (MSB214 - Augusti 2010)* uppdaterades av SMHI under hösten 2012. En kvalitetsgranskning av det materialet har genomförts under 2013. Det granskade materialet har därefter publicerats på Klimatanpassnings-portalen (www.klimatanpassning.se) under fliken ”Roller och ansvar”. Ansvaret för att hålla informationen uppdaterad övergår nu till Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning vid SMHI som kommer att svara för uppdateringen i samverkan med det myndighetsnätverk som stödjer arbetet med portalen.

Genomförande av Forum för naturkatastrofer

Samverkan mellan forskare, näringsliv och praktiker på alla nivåer är en förutsättning för att vi ska kunna möta utmaningarna med naturolyckor och naturkatastrofer på ett effektivt sätt. *Forum för naturkatastrofer* är en årligen återkommande mötesplats som tillhandahålls av Centrum för naturkatastrofslära vid Uppsala Universitet, CNDS.

2013 års Forum genomfördes den 16 oktober på Försvarshögskolan i Stockholm under temat Samverkan - för bättre effekt i samhället. Under dagen samlades runt 80 deltagare från akademi, myndigheter och näringsliv för att lyssna på föredrag, nätverka och delta i gruppdiskussioner. Forum samarrangerades av CNDS och Nationell plattform för arbete med naturolyckor. Åke Svensson, MSB, var moderator.

Utveckling av plattformens kommunikation

Plattformens kommunikationsarbete har fortsatt att utvecklas. En strategi och en plan förankrades vid myndighetsnätverkets möte i Säfsen i maj 2013. Delar av det materialet har tillförts handlingsplanens kapitel om kommunikation. Kommunikationsplanen kommer att ständigt utvecklas genom en stående punkt på dagordningen för myndighetsnätverkets möten. Alla aktiviteter ska kommunikationsplaneras och strategin är att föra ut budskapen genom kommunikation från plattformens aktiviteter, till exempel genom spridning av rapporter, arrangemang av seminarier och liknande. Ett arbete med en översyn av den grafiska profilen och plattformens presentationsmaterial har inletts.

Myndighetsnätverkets årliga planeringsdagar genomfördes med utgångspunkt i Säfsen i Dalarna och med fältbesök i bland annat Lindesberg (nederst) och Nyhammar (ovan t v). Foto: Åke Svensson

INTERNATIONELL SAMVERKAN

Samverkan inom Norden

De nordiska ländernas kontaktpunkter har träfftas informellt i samband med det globala plattformsmötet i Geneve och vid EFDRR:s möte i Oslo. Under samtal vid dessa möten har framförallt formerna för fortsatt nordisk samverkan diskuterats. Frågan om att få med även Danmark och Island i gemenskapen av kontaktpunkter och plattformar har också varit på agendan.

Sverige har varit i kontakt med Danmark och Island och lämnat information om den nordiska samverkan och den svenska plattformen.

Ett utbyte mellan de nordiska plattformarnas nätverk samt ett antal nordiska städer i kampanjen Making Cities Resilient diskuterades vid ett informellt möte vid det globala plattforsmötet i Geneve. Sverige åtog sig att utarbeta ett koncept för ett sådant möte. Konceptet har delats men är tillsvidare vilande.

Samverkan inom Europa

MSB gästades i oktober av en delegation från Serbien. Från vänster: Mette Lindahl Olsson, MSB, Åke Svensson, MSB, Predrag Maric, Serbien, Ivan Baras, Serbien, Cecilia Nyström, MSB.
Foto: Janet Edwards

Studiebesök från Serbien och Österrike

Serbien och Österrike har besökt Sverige för att lära mer om den svenska nationella plattformen och Sverige arbete med HFA. Österrikes HFA-kontaktpunkt, Dr. Michael Staudinger generaldirektör på Zentralanstalt

für Meteorologie und Geodynamik, ZAMG och några blivande plattformsmedlemmar besökte MSB den 27-28 augusti.

Värd för mötet var MSB:s generaldirektör Helena Lindberg. Övriga deltagare var: Karin Lundström, SGI, Anna Hedenström, SGU, Åsa Sjöström och Fredrik Linde, SMHI, Fredric Jonsson, Jönköpings kommun och sekretariatet för plattformen. Mötet var mycket givande för alla.

FN-ISDR leder ett EU-finansierat projekt under IPA programmet (*Instrument for Pre-Accession Assistance*). En del av projektet möjliggör att länderna i Balkanregionen genomför ett studiebesök till ett EU-land som jobbar effektivit med katastrofriskreduceringsarbete. Mr. Predag Maric, biträndande minister och chef för krishantering i Serbien samt Mr. Ivan Baras, biträdande chef för internationellt samarbete och HFA-kontaktpunkt besökte 1-3 oktober MSB för att bland annat ta del av de svenska erfarenheterna av arbetet med implementering av HFA.

MSB gästades i augusti av en delegation från Österrike. Delegationen leddes av Dr. Michael Staudinger (till höger), generaldirektör för ZAMG. Värd för besöket var MSB:s generaldirektör Helena Lindberg (till vänster). Foto: Åke Svensson

FN-ISDR:s besök i Sverige

MSB bidrog till förberedelsearbete med regeringskanskliet för ett bilateralt möte den 13 november mellan Sveriges Försvarsminister Karin Enström och Margareta Wahlström, FN:s generalsekreterares särskilda representant för katastrofriskreducering. Vid mötet diskuterades vikten av deltagande vid världskonferensen för DRR i Sendai, Japan 14-19 mars 2015 och ett Post 2015 ramverk för katastrofriskreduceringsarbete.

Margareta Wahlström var också inbjuden högnivåtalare under *Mötesplats Samhällssäkerhet* som ägde rum den 13-14 november. Vid konferensen uppmuntrade hon alla intressenter att engagera sig i genomförandet av Hyogo Framework for Action, HFA.

Vid en session om Framtida städer vid samma konferens föreläste Paola Albrito chef för FN-ISDR:s Europakontor om Global Assessment Report on Disaster Risk Reduction och Making Cities Resilient-kampanjen. Mette Lindahl Olsson, MSB ledde sessionen där även Boverket och Länsförsäkringar föreläste och över 60 personer deltog.

European Forum for Disaster Risk Reduction

Det fjärde mötet i *European Forum for Disaster Risk Reduction*, EFDRR hölls i Oslo den 23-25 september. 67 HFA-kontaktpunkter och nationella plattformsrepresentanter från 28 länder deltog. Från Sverige deltog HFA-kontaktpunkt Mette Lindahl Olsson samt Åke Svensson och Janet Edwards från plattformens sekretariat. Ny ordförande i EFDRR efter Norge är Spanien. Patricia Pires, HFA-kontaktpunkt i Portugal, tog över som ny ordföranden för arbetsgruppen om implementering av HFA på lokal nivå i vilken Sverige fortsatt deltar.

Post 2015-möten

Margareta Wahlströms rådgivningsgrupp för post-2015 (*SRSG Advisory Group*), där Sveriges kontaktpunkt Mette Lindahl Olsson ingår tillsammans med representanter för alla världsdelar, frivilligorganisationer, forskare och Europeiska kommissionen, träffades under våren för att planera sina insatser under det fjärde globala plattformsmötet. Rådgivningsgruppen träffades också den 26-29 november tillsammans med representanter från den privata sektorn, parlamentariker, forskare och medarbetare inom UNISDR. Slutsatserna från gruppens arbete kommer att bidra till utformningen av ett utkast till ett Post 2015-ramverk.

Europeiska kommissionen anordnade ett Post 2015-dialogmöte den 16 december i Bryssel. Nästan 70 personer från olika länder, frivilligorganisationer, FN-institutioner, EU-kommissionen med flera deltog i mötet. Mette Lindahl Olsson, MSB, representerade Sverige på mötet. Sveriges var ett av de första länderna i Europa som redan hösten 2012 genomförde ett nationellt dialogmöte om vad som bör ingå i det kommande ramverket för katastrofriskreduceringsarbete.

Samverkan inom Europa - lokal nivå

Internationella utbyten och studiebesök

Jönköpings kommun, Länsstyrelsen i Jönköping och MSB besökte i januari Österrike för att delta i ett utbyte om riskbedömningar med Lienz kommun och Tyrol län Utbytet finansierades av EU:s Exchange of Experts-program.

Nationella plattformens sekretariat har anordnat två utbyten kring ras och skredriskbedömningar mellan Ancona, Italien och Sverige (MSB, SGI, Trafikverket, och Sollefteås kommun). Sveriges experter besökte Ancona den 21-25 april och de italienska experterna besökte område runt Göta Älv, Chalmers och Sollefteå den 27-31 maj. Europeiska Unionens

Exchange of Experts-program finansierade båda resorna. Dessutom deltog Göran Sällfors, professor i geoteknik från Chalmers Universitet, Michael Berglund ordförande i kommunstyrelsen i Ale kommun samt planerare och geotekniker från samma kommun.

Svenskt deltagande i internationella konferenser

Björn Gutafson, stadsledningskontoret i Stockholms stad, Jonatan Jurisso, 4C Strategies och Petra Lundberg från Malmös stad och Janet Edwards, MSB deltog i den internationella konferensen som anordnade av International Conference for Local Governments for Sustainability. ICLEI. Konferensen ägde rum i Bonn, Tyskland 31 maj - 2 juni.

Ulf Moback representerade Göteborg under *International Water Week* i Amsterdam den 4-8 november 2013. Ulf föreläste om de utmaningar som Göteborg utsätts för och de åtgärder som har och bör vidtas. När Making Cities Resilient-kommuner är aktiva på det internationella planet leder det till nya kunskaper och nätverk. I detta fall fick Göteborg en

Sverige deltog i det fjärde mötet i European Forum for Disaster Risk Reduction. Mötet hölls i Oslo i september. På bilden ses Sveriges HFA-kontaktpunkt Mette Lindahl Olsson, MSB (längs till vänster) och i förgrunden Janet Edwards, MSB, internationell koordinator för Sveriges plattform, i samspråk med europeiska kollegor vid ett studiebesök i Nansen-parken i Oslo.
Foto: Åke Svensson

inblick i nätverket Delta Cities där bland andra Rotterdam Jakarta, Ho Chi Minh City, Tokyo, New Orleans, New York, Köpenhamn, London, Hong Kong och Melbourne ingår.

Tidningen Miljöaktuellt arrangerade i samverkan med SKL, SMHI, Livsmedelsverket och SGI konferensen *Klimatanpassning Sverige 2013*. Konferensen ägde rum den 25 september i Stockholm. Under konferensen fick de cirka 200 deltagarna utveckla sin kunskap och lära sig om olika strategier inom klimatanpassningsarbetet. De fick en överblick över de senaste forskningsrönen och verktygen för klimatanpassning samt arbete på länsnivå och kommunal nivå. Åsa Sjöström, SMHI:s verksamhetsledare för Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning föreläste. Emilie Gullberg, SKL, ledde sessionen Resilient Cities - erfarenheter över stadsgränserna. I sessionen berättade Margareta Nisser-Larson, MSB, om stöd till kommuner för förebyggande åtgärder mot naturolyckor och hur kommuner kan delta i FN:s Making Resilient Cities-kampanj. Ulf Moback, Göteborgs kommun och Erica Storkenfeldt från Jönköpings kommun föreläste om arbete för att skapa resiliens mot naturolyckor.

MSB:s deltagande i European Forum for Disaster Risk Reduction möjliggör kontakter och utbyten mellan experter och tjänstemän från andra länder.

Therése Ehrnstén, klimatanpassningssamordnare i Skåne län och hennes kollegor på länsstyrelsen sökte och fick statlig finansiering (anslag 2:4 krisberedskap) för en studieresa om översvämningsproblematiken i Holland och Tyskland. MSB förmedlade kontakter och drygt 50 personer deltog i studiebesöket som genomfördes den 17-20 september 2013.

En grupp från länsstyrelsen i Skåne län genomförde i september en resa till Holland och Tyskland för att studera översvämningsproblematik. MSB förmedlade kontakter och medel för finansiering av resan.

Samverkan på global nivå

Globalt Partnerskap för Making Cities Resilient

Janet Edwards, MSB, deltog tillsammans andra aktörer som stödjer Making Cities Resilient-kampanjen i ett partnermöte som hölls den 4-5 april i Barcelona. Syftet var att planera de framtida stegen i denna världstäckande kampanj. Mötet var ett utmärkt tillfälle att knyta kontakter med DRR-experter i andra regioner och diskutera möjligheter för framtida utbyten på lokal nivån.

Global Platform for Disaster Risk Reduction

Årets största globala evenemang var FN:s fjärde Globala Plattformsmöte för Disaster Risk Reduction som ägde rum i Genève den 19-23 maj 2013. Globala plattformsmötet (GP) 2013 var ett tillfälle att diskutera framsteg avseende införandet av Hyogo Framework for Action (HFA) 2005-2015, och att diskutera innehållet i i post-2015 ramverket och vägen dit. Mötet lockade drygt 3500 deltagare från 173 länder. Det var deltagare från ländernas officiella delegationer, ambassadörer, ministrar, FN-organisationer, frivilligorganisationer, akademiska institutioner och privata sektorn. Över 170 officiella workshops och sessioner arrangerades.

Den svenska delegationen

Utrikesdepartementet ledde Sveriges delegation och från MSB deltog följande personer; Helena Lindberg, generaldirektör och ordförande i styrgruppen för Sveriges nationella plattform för arbete med naturolyckor. Mette Lindahl Olsson, enhetschef och nationell HFA-kontaktpunkt. Janet Edwards, nationella plattformens internationella koordinator, Åke Svensson, nationella plattformens nationella koordinator, Anneli Bergholm Söder, avdelningschef Samordning och insats, Frederik Frisell, verksamhetsansvarig för DRR, och Leif Jönsson, DRR-projektledare.

Övriga deltagare i den svenska delegationen var biståndsminister Gunilla Carlsson som deltog i högnivåmötet och Anna Westerholm, biträdande chef UD-MU som höll Sveriges officiella tal. Från UD deltog också Anna Öberg, departements-sekreterare på UD-MU, Johan Palsgård, förste sekreterare på UD i Geneve och Ameli Langby, praktikant på UD i Geneve. Övriga svenska deltagare utanför den officiella delegationen var Patrik Kratt, Sida, Bengt Sundelius, MSB/FHS, Åsa Sjöström, SMHI, Sven Halldin och Klas Hjort från CNDS och Uppsala Universitet, Fredrik Bynander, också CNDS och FHS, Magnus Hagelsten och Marcus Abrahamsson från Lunds universitet samt representanter från Svenska Röda korset, PLAN international och några konsulter.

Karlstads kommun bildade en egen delegation och framförde också ett officiellt tal och deltog i särskilda arrangemang för politiker på lokala nivån. Kommunens delegation bestod av Peter Kullgren, kommunalråd och Ulf Nyqvist, biträdande kommundirektör.

Från vänster: Åke Svensson, MSB, deltog i planeringen och genomförandet av en workshop om informations- och kunskapshantering vid det Globala Plattforsmötet. För workshopen ansvarade Sarah Wade Apicella och Craig Duncan, båda från ISDR.

Deltagande i möten och sessioner

Bilaterala möten ägde rum mellan MSB och myndighetsrepresentanter från Japan, Österrike och Serbien.

Elizabeth Longworth, ny direktör vid FN-ISDR, var ordförande för dialogmötet med representanter från världens nationella plattformar. MSB:s generaldirektör Helena Lindberg ledde den andra delen av mötet och höll ett anförande om nationella plattformar som nav för koordinering både horisontellt och vertikalt för att samla intressenter. Mette Lindal Olsson informerade om Sveriges nationella post-2015 dialogmöte och Janet Edwards berättade om processen för *Review of National Platforms* som genomförts 2012-2013

Åke Svensson, MSB, deltog i planeringen och genomförande av en workshop om informations- och kunskapshantering inom DRR. Workshopen arrangerades av FN-ISDR och lockade ett drygt 50-tal deltagare från flera länder och inkluderade såväl myndigheter som privata aktörer och olika organisationer.

Under workshopen diskuterades ett gemensamt ramverk för portaler, databaser och andra former för informations- och kunskapshantering. En viktig del var också att delge varandra olika goda exempel och erfarenheter och diskutera gemensamma utmaningar. Åsa Sjöström, SMHI, var särskilt inbjuden för att dela med sig av Sveriges erfarenheter från uppbyggnaden av klimatanpassning.se och det nya kunskapscentrat vid SMHI. Åsa är representant i myndighetsnätverket för den svenska nationella plattformen och kunde också redovisa det stöd som plattformen lämnat till SMHI i uppbyggnadsarbetet.

Representanter för nationella plattformar och HFA-kontaktpunkter från Europa bjöds in till planerings- och uppföljningsmöte för samarbetet inom European Forum for Disaster Risk Reduction (EFDRR). Mötet leddes av EFDRR:s ordförande 2013, Dag Olav Högvold från DSB i Norge. Paola Albrito, chef för FN-ISDR:s Europakontor presenterade den europeiska sammanställningen baserad på ländernas nationella rapporteringar för perioden 2011-2013. Mette Lindahl Olsson presentade erfarenheter från den svenska nationella HFA-konsultationen som arrangerades i november 2012. Mette föreläste också vid en session om standarder för riskhantering och ansvar för företag och medborgare.

Sasakawa Award till Karlstad och MSB

Två av världens mest katastrofdrabbade länder fick dela på *Sasakawa Awards* första pris. Dessa var kommunstyrelsen i kommunen Belo Horizonte i Brazil och NARRI i Bangladesh, en organisation skapad för riskreducerings arbete. Karlstads kommun och MSB fick ta emot utmärkelsen *Sasakawa Awards Letter of Merit* för sitt arbete med *Acting as One* för katastrofriskreduceringsarbete. Mr Yohei Sasakawa och Margareta Wahlström överlämnade priset för samverkan och insatser att ta fram beslutsunderlag, öka katastrofmedvetenhet, särskilt om översvämningshot, användandet av sociala medier och översvämningsvandringar.

Studiebesök till och från andra regioner

Civilskyddsdirektör Moagi Baleseng, överdirektör Nkosiyabo Moyo och DRR-projektansvarige Maeletso Miles Pego från Botswanas National Disaster Management Office (NDMO) besökte MSB i Stockholm den 2-5

MSB gästades i december av en delegation från Botswana National Disaster Management Office. Värd för besöket var Olivia Forsberg (mitten) från MSB:s avdelning för samordning och insatser.

december. Utbyte skedde inom ramen för ett av Sida finansierat kapacitets-utvecklingsprojekt. MSB:s avdelning för Samordning och insats arrangerade programmet som bestod av information om alla faser av katastrofrisk-reduceringsarbete samt nationella och internationellt arbete. MSB presenterade också Sveriges arbete med nationella plattformen samt stöd till kommuner för förebyggande arbete inklusive klimatanpassning.

Internationella konferenser och kurser

Erika Hedhammar från Riksantikvarieämbetet deltog den 8-10 juli i Rom i ett internationellt programutvecklingsmöte, *Improving Capacity to Protect the Cultural Heritage from Disasters*, inom ICCROM. Mötet resulterade i bland annat att tre fokusområden utpekades: att bygga upp kunskap, att förbättra samverkan mellan kulturarv och DRR och att genomföra fler övningar.

Den 3-4 december 2013 anordnade Armeniens nationella plattform en konferens i Yerevan om *Public Awareness as a Cornerstone for Disaster Risk Reduction*. Lotta Nyman och Christina Andersson från MSB föreslåste om hur risker kan reduceras via praktik och utbildningar i skolor och utmaningen att kommunicera risker till allmänheten. Fördelen med detta evenemang var att MSB:s deltagare fick lära sig om arbete från Japan, Iran, England Serbien, USA med flera och kunde knyta värdefulla kontakter med kollegor från andra länder.

Utbildning är en väsentlig komponent av katastrofriskreducerande arbete då kunskap om metoder sprids. Disaster Preparedness and Prevention Initiative for South-Eastern Europe (DPPI-SEE), anordnade en DRR-kurs den 16-20 september i Tuhelj, Kroatien. Janet Edwards, MSB, berättade om Sveriges katastrofriskreduceringsarbete på nationell och lokal nivå.

Lotta Nyman och Christina Andersson från MSB:s enhet för den enskildes säkerhet föreläste i december i Armenien vid en konferensen *Public Awareness as a Cornerstone for Disaster Risk Reduction*. Konferensen arrangerades av Armeniens nationella plattform.

RAPPORTERING TILL FN-ISDR

Den nationella rapporteringen till FN-ISDR om landets implementering av Hyogo Framework for Action, genomförs vart annat år. Sverige har rapporterat 2008, 2010 och 2012. Nationella plattformar kommer att rapportera under 2014 och detta blir den sista gången inom ramverket HFA 2005-2015.

FN-ISDR har efterfrågat en rapportering från den lokala nivån och uppmuntrat alla förebildstäder i Making Cities Resilient-kampanjen att använda Local Government Self-Assessment Tool (LGSAT). LGSAT är ett självutvärderingsverktyg som används för att bedöma hur arbetet fortskrider att skapa resiliens mot negativa konsekvenser till följd av naturhändelser. Självutvärderingsverktyg har översatts till svenska.

Fyra kommuner, Arvika, Göteborg, Karlstad, och Malmö har under året använt verktyget och svarat på alla frågor. FN-ISDR har utarbetat en rapport som sammanfattar kommunernas framsteg med katastrofriskreduceringsarbete och utmaningar. Detta har gjorts med hjälp av en konsult, Åse Johannessen från Stockholm Environment Institute, SEI. Rapporten presenterades under det globala plattformsmötet.

EKONOMI

MSB har svarat för kostnader för arbetet med att vara kontaktpunkt för HFA samt för plattformens sekretariat, administration, övergripande information och kommunikation samt genomförande av myndighetsnätverkets årliga fältbesök och styrgruppsmötet. Övriga myndigheter och organisationer svarar för sina kostnader för medverkan.

För verksamhetsåret 2013 har HFA-kontaktskapet och plattformens verksamhet (sekretariat och aktiviteter) finansierats av MSB med 800 000 kronor. Ingående myndigheter har finansierat egen tid och reskostnader. De myndigheter som varit värdar för myndighetsnätverkets möten samt styrgruppsmötet har stått för kostnader för förtäring vid dessa möten.

Aktiviteter som initieras inom plattformen har finansierats genom överenskommelser i myndighetsnätverket i varje särskilt fall, genom samverkan med andra organisationer (i Sverige eller internationellt) eller genom deltagaravgifter.

Aktiviteter inom ramen för HFA som ligger inom en myndighets ordinarie ansvarsområde genomförs och finansieras av myndigheten själv men redovisas inte i denna verksamhetsberättelse.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
651 81 Karlstad Tel 0771-240 240 www.msb.se/nationellplattform
Publ.nr MSB656 - mars 2014 ISBN 978-91-7383-419-3